

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr 758.6

Antagen/Senast ändrad	Gäller från	Dnr
Ks 2022-01-19 § 9	2022-01-20	2021/841

RIKTLINJER FÖR TOBAKSFÖRSÄLJNINGSTILLSTÅND

Inledning

Den 1 juli 2019 började en ny lag på tobaksområdet att gälla, **lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088)**. Den nya lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425).

Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och liknande produkter.

Syftet är även att motverka illegal handel med tobaksvaror. För att motverka den illegala handeln är det infört en tillståndsplikt för att sälja tobaksvaror. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror får bedrivas endast av den som har tillstånd.

Observera att rökfria miljöer inte behandlas i denna riktlinje.

Kommunens informationsskyldighet

Enligt 5 kap 11 § lag om tobak och liknande produkter har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

Tillstånd och försäljning av tobak

Enligt 5 kap 1 § lagen om tobak och liknande produkter får endast den som har tillstånd bedriva detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror.

Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs i lagen om tobak och liknande produkter.

Ansökan om tobaksförsäljning ska vara skriftlig till den kommun där försäljningsstället är beläget. Ansökan bör ske på av kommunen framtagna blankett och innehålla uppgift om företagets namn, postadress och besöksadress, organisationsnummer samt uppgift om vem som är ansvarig för försäljningen. Varje enskilt försäljningsställe ska ansöka när en näringsidkare driver flera försäljningsställen. Kommunen ska bekräfta inkommen ansökan med ett mottagningsbevis. Kommunen har rätt vid en ansökan från detaljhandel att begära in utdrag ur belastningsregistret och yttrande från polismyndigheten, dock ska kommunen

alltid vid ansökan från partihandel begära in yttrande från polismyndighet samt Tullverket enligt 5 kap 4§.

Egenkontrollprogram

Enligt lagen om tobak och liknande produkter, 5 kap 6 och 17 §§, ska näringsidkaren utöva särskild tillsyn (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Detta ska bland annat innehålla uppgifter om hur man informerar personalen om regler för försäljning, vem i butiken som är försäljningsansvarig, rutiner för ålderskontroll och hur man informerar om den. Enligt 5 kap 12 § ska en näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa denna lag och anslutande föreskrifter. Kommunen ska vid behov vara näringsidkaren behjälplig med råd och information kring hur ett egenkontrollprogram kan utformas. En mall för egenkontrollprogram finns framtaget som kan användas av försäljningsstället.

Tillsyn

Kommunen, polismyndigheten samt Folkhälsomyndigheten är tillsynsmyndigheter enligt 7 kap 3, 4 och 5 §§ lagen om tobak och liknande produkter.

Kommunen har rätt enligt 7kap 17, 18 §§ att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Kommunen har även rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av lagen om tobak och liknande produkter samt anslutande föreskrifter.

Kontrollköp

Enligt 7 kap. 22 § lag om tobak och liknande produkter får kommunen genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får kommunen endast anlita en person som har fyllt 18 år. Syftet med kontrollköp är att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud, återkallelse eller varning.

Tillsynsavgifter och ansökningsavgifter

Kommunen har enligt 8 kap 1 § 2 § lag om tobak och liknande produkter rätt att ta ut avgifter för ansökningar om tobakstillstånd och tillsyn av den som har tobakstillstånd, samt av den som bedriver anmälningspliktig försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Sanktioner/återkallelse

En kommun får enligt 7 kap. 10 § lag om tobak och liknande produkter återkalla ett försäljningstillstånd för tobak om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. tillståndshavaren inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande,
3. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på försäljningsstället, eller i anslutning till detta, eller annars inom den tillståndspliktiga verksamheten utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
4. tillståndshavaren har tilldelats varning utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

I stället för återkallelse får kommunen enligt 7 kap. 11 § lag om tobak och liknande produkter meddela tillståndshavaren en varning, om varning kan anses vara en tillräckligt ingripande åtgärd. En varning får också meddelas tillståndshavare vid allvarliga eller upprepade överträdelser av det som gäller enligt denna lag eller anslutande föreskrifter.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare:

Den som säljer elektroniska cigaretter eller påfyllnadsbehållare ska anmäla denna försäljning enligt 5 kap 15§ lagen om tobak och liknande produkter.

Anmälan ska göras på en av kommunen framtagen blankett och kommunen ska bekräfta att anmälan inkommit och att försäljning är godkänd.

Elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare:

Enligt 7 kap 12§ lagen om tobak och liknande produkter får kommunen meddela om de föreläggande och förbud som behövs för att följa bestämmelserna i lagen vid försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare.

- Vid allvarliga eller upprepade överträdelser får kommunen förbjuda försäljning enligt 7 kap 13§.
- Om förbud får anses vara en alltför ingripande åtgärd får kommunen meddela om varning.